

L'ARA DE MARBRE DE PONTÓS

Enriqueta Pons i Brun

Investigadora i col·laboradora del Museu d'Arqueologia de Catalunya

Aquesta peça fou trobada, destrossada i escampada, a l'habitació principal d'un dels cases del establiment agrari aristocràtic del poblat, l'assentament més recent del jaciment ibèric del Mas Castellard de Pontós (225-180aC). Estructura d'una casa gran, amb més de vuit habitacions i dos patis interiors celoberts, de mòdul arquitectònic hel·lenístic. L'estança on es va localitzar estava precedida per un vestíbul porticat i s'hi accedia per un dels patis.

Les anàlisis han determinat que es va fer amb marbre de les pedreres del Pèntelic (Grècia), explotades àmpliament des del començament del segle via Cifins que els romans van començar a utilitzar de Carrara, a mitjan segle i aC. Aquesta marbre pentèlic fou utilitzat a bastament a Empúries, on s'han trobat diverses peces – com ara l'estàtua d'Esculapi –, i no seria gens estrany que l'ara de Pontós hagués arribat per aquest mateix conducte.

Estructura d'una peça monolítica en forma de columna, de fust circular i triat, coronada per un capitell d'estil jònic clàssic amb volutes que està separat del fust per un motllur decorada amb motius vegetals. A la part superior s'hi veu un enfonament, a l'entorn d'un voltant, traces d'incisions, algunes molt profundes, que han estat interpretades com a cops de destrals i ganivet. A la part baixa i davant d'ella hi ha un fort desgast que podria entendre's com un indicatament continu de la peça, comparable a l'observat en pilars que sostenen una marededéu.

A la mateixa estança on es va trobar l'ara es van localitzar ofrenes de gossos, detall que va fer pensar que l'ara hauria servit de suport per als sacrificis a aquest animal. Malgrat que el gos apleix un paper marginal en la dieta de la població ibèrica, la descoberta de nombroses restes esquarterades i cremades mostra que

ue fou consumida Pontós, un fenomen únic i important en la documentació catalana. No obstant això, en la vida del jaciment aquesta ingestió va ser un cas puntual que es va iniciar com una ofrena d'agraïmentales deïtats del' agricultura, de la sequera i del' amor i que va acabar en un gran banqueton, amés del gos, es consumien altres animals, com bou, xais, cabres i porcs. La barreja de restes de gossos amb les d'altres animals domèstics per ser consumits en una festa evidencia la importància del gos com un dels animals més propers a l'ésser humà, el que millor ha compartit el seu jaç i la seva llar, a vegades, fins i tot la seva tomba. El gos també està relacionat amb les divinitats subterrànies i de la vida agrícola.

L'ús cultural d'aquesta peça, en forma de columna amb capítell, il·lustra la seva relació amb sacrificis cruents no és banal. En nombrosos recipients ceràmics àtics d'efigures vermelles trobem escenes pictòriques de sacrificis d'animals domèstics amb la representació d'una ara en forma de columna que fa de mesa. Aquesta documentació, tan evident i interessant, descarta